

Voortoets Natura 2000

Toetsing van effecten in het kader van de
natuurbeschermingswet 1998 ten behoeve van
fase 1 (verwijderen van een gasleiding) bij Welsum,
gemeente Olst-Wijhe

projectnr. 11191-264244
revisie 00
datum: 3 februari 2015
documentnr. 264244-NB1

Duplicaat

titel voorwerp

inhoud PDU

reg.nr. 2015/0039587

auteur(s)

J. Melis

Opdrachtgever

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 162
7400 AD DEVENTER

datum vrijgave

03-02-2015

beschrijving revisie 00

1^e Uitgave Voortoets Natura 2000 Fase 1

goedkeuring

J.L. de Jong

vrijgave

A.J. Brandsma

Colofon

Datum van uitgave:
3 februari 2015

Contactadres:
Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

Copyright © 2015

Antea Group

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Ligging van het plangebied.....	3
1.3	Geplande maatregel Fase 1	4
1.4	Kentallen.....	6
1.5	Verschillen ten opzichte van de natuurtoets.....	6
2	Natura 2000 wetgeving en methode voortoets	7
2.1	Wetgeving.....	7
2.2	Methode voortoets.....	7
3	Resultaten	9
3.1	Instandhoudingsdoelen N2000 gebied 38 Rijntakken.....	9
3.2	Aanwezigheid van (niet) broedvogels in de Welsumerwaard.....	11
3.2.1	Broedvogels	11
3.2.2	Niet broedvogels.....	13
3.3	Resultaten effectenindicator.....	14
3.3.1	Oppervlakteverlies (1).....	14
3.3.2	Verontreiniging (7).....	14
3.3.3	Mechanische effecten (17).	14
3.4	Cumulatieve effecten	15
3.5	Beoordeling effect op de EHS.....	15
4	Discussie en conclusie	15
4.1	Mogelijke effecten op broedvogelsoorten	15
4.2	Mogelijke effecten op niet-broedvogelsoorten	15
4.3	Conclusies	15
5	Geraadpleegde bronnen.....	16
	Bijlage 1:Wettelijk kader	1
	Bijlage 2: Natuurtoets Welsum revisie 00 (extern document)	
	Bijlage 3: Passende beoordeling IJsseluiterwaarden Olst (extern document)	
	Bijlage 4: NB-wet vergunning DGNR-RRE / 13060531 (extern document)	
	Bijlage 5: Verzoek tot aanpassing gasleiding PWE-10279-401303 (extern document)	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Dit document behandelt een geplande verwijdering van een bestaande gasleiding in de uiterwaarden van de IJssel nabij Welsum.

Project IJsseluiterwaarden Olst

Deze aanpassing is gerelateerd aan het programma NURG (Nadere Uitwerking Rivieren Gebied) van het ministerie EZ en van het autonome project uit de vastgestelde PKB Ruimte voor de Rivier. Het betreft het onderdeel: Project IJsseluiterwaarden Olst. Dit project, uit te voeren door Dienst landelijk gebied, heeft de verplichting dat het uiterlijk in december 2015 een verlaging van 6-8 cm van het Maatgevend Hoog Water realiseert (werktaakstelling 7,8 cm)LG. Hiervoor wordt in de Welsumerwaarden een eenzijdig aangetakte nevengeul aangelegd. Voor dit project is een Passende Beoordeling geschreven (bijlage 3) en is door het Ministerie van Economische Zaken een vergunning verleend (DGNR-RRE / 13060531), bijlage 4. In opdracht van DLG moet de Gasunie haar leiding tijdig verwijderen (bijlage 5).

Gasunie project Welsum

Het tijdig afronden van de Gasunie maatregel is een randvoorwaarde voor het starten van de aanleg van de nevengeul. Het project van de Gasunie is onder te verdelen in 2 fasen.

- De eerste fase, die in dit document behandeld wordt, betreft het weghalen van een (deel) van een bestaande gasleiding. Deze gasleiding ligt op een locatie waar de vergravingen door DLG moeten starten.
- De tweede fase, die in een apart document behandeld wordt, betreft het weghalen van de rest van de betreffende gasleiding en het plaatsen van een nieuwe gasleiding middels HDD-techniek. Aan deze fase wordt slechts kort aandacht besteed in dit document.

Fase 1

In september tot november 2013 heeft de Antea Group in opdracht van de Gasunie een ecologisch onderzoek uitgevoerd ten behoeve van de vervanging van een gasleiding, vooruitlopend aan de geplande aanleg van een eenzijdig aangetakte nevengeul in de Welsumerwaarden. Deze gasleiding loopt globaal west-oost; onder andere in de Welsumerwaarden en onder de IJssel door.

De bestaande leiding, met een lengte van ca. 400 meter, wordt via trekken en boring verwijderd. Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden is op drie locaties (twee westelijk en één oostelijk van de IJssel) werkput noodzakelijke en is het gebruik van toegangswegen nodig. Er worden geen bomen gekapt en geen watergangen aangetast.

De aanpassing in het gasleidingnetwerk wordt uitgevoerd in opdracht van DLG. De aanpassing dient gereed te zijn voordat de werkzaamheden van de aanleg van de nevengeul zijn aanvang kan nemen. Voor dit project is een MER procedure doorlopen, maar daarin is deze, noodzakelijke, aanpassing niet meegenomen. Vanuit de natuurwetgeving is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden.

Flora- en faunawet

In de definitieve natuurtoets (bijlage 2) die in 2014 door Antea Group is opgeleverd, zijn de beschermde soorten van de Flora- en faunawet ondervangen. Voor de werkzaamheden zijn geen risico's te verwachten, buiten het verstoren van broedvogels en lichtverstoring op vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Beide zijn via mitigerende maatregelen te voorkomen.

De aanpassingen liggen deels in het Natura 2000 gebied 38 Rijntakken en tevens in de Overijsselse EHS Natuur.

Op basis van de, aan de afdeling Vergunningverlening van de Provincie Overijssel, voorgelegde natuurtoets en concept voortoets (waarin zowel fase 1 als fase 2 waren opgenomen) heeft de provincie besloten dat verdere informatievoorziening benodigd is over het effect van deze maatregel op de doelstellingen van het Natura2000 gebied en de EHS. Deze wordt hiermee in de vorm van een voortoets (waar alleen fase 1 is opgenomen) vervuld.

1.2 Ligging van het plangebied

N2000

Het plangebied (tracé, werkterrein en toegangswegen) ligt deels binnen het Natura 2000 gebied 38 Rijntakken in het deelgebied Uiterwaarden IJssel. Het deel van de werkzaamheden dat binnen de N2000 plaatsvindt, vindt plaats binnen de Welsumerwaard. Zie voor de begrenzing figuur 1.1. Of de geplande werkzaamheden mogelijk een negatieve invloed of effect op de habitattypen en/of -soorten hebben waarvoor dit Natura 2000-gebied aangewezen is, wordt in dit document behandeld.

figuur 1.1. Natura 2000 (rood); werkputten (blauw) en transportwegen (paars). (Bron www.synbiosys.alterra.nl).

EHS

Het plangebied (tracé, werkterrein en toegangswegen) ligt gedeeltelijk binnen de EHS. Zie voor de begrenzing figuur 1.2. Of de geplande werkzaamheden mogelijk een negatief effect hebben op de Overijsselse EHS, wordt in dit document behandeld.

figuur 1.2. EHS(groen); werkputten (blauw) en transportwegen (paars). (Bron www.synbiosys.alterra.nl).

1.3 Geplande maatregel Fase 1

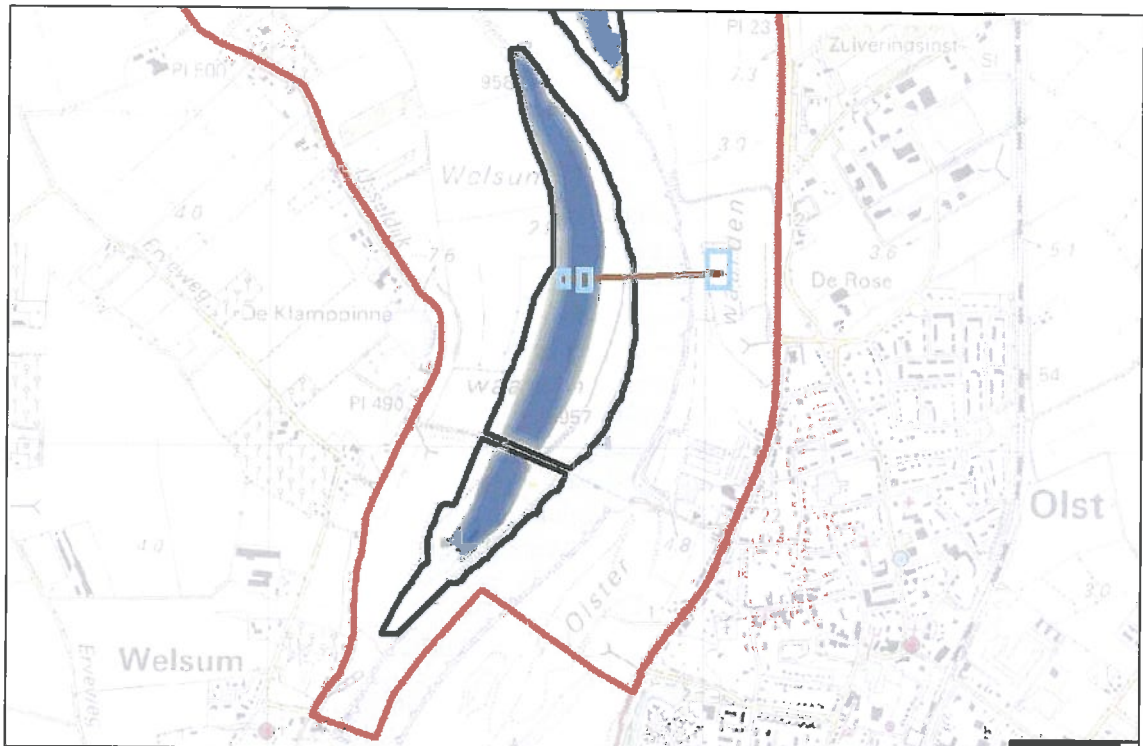

Figuur 1.3. Luchtfoto van het plangebied van fase 1. Lijnen: bestaande leiding wegtrekken (geel), bestaande HDD (paars), toegangswegen (lila). De drie werkputten met nummers zijn aangegeven met een blauwe rechthoek. (Bron Bing maps)

De maatregel staat gepland vanaf week 14 t/m week 22 in 2015.

De aanpassingen in fase 1 zijn onder te verdelen in onderdelen. Zie figuur 1.3. Er wordt/worden:

1. drie werkputten gemaakt (blauwe vierkanten) en bemaling toegepast,
2. één bestaand leidingdeel verwijderd door wegtrekken (gele lijn),
3. één bestaande HDD onder de IJssel verwijderd door boring (paarse lijn),
4. twee toegangswegen gemaakt, grotendeels op bestaande wegen (lila lijnen).

Figuur 1.4. Vergravingskaart van DLG-maatregel. De te verwijderen leiding en de bouwputten staan in bruin en blauw aangegeven.

Alle maatregelen op de westoever vallen binnen het vergravingsgebied van DLG. Er worden geen bomen gekapt en er worden geen watergangen aangetast.

- **Ad 1/ Werkputten:** voor de werkzaamheden worden drie werkputten gegraven. De afmetingen zijn (l x b x h):
  - werkput 1/ 5 x 1 x 1,8,
  - werkput 2/ 5 x 2 x 2,5 en
  - werkput 3/ 10 x 1 x 2.De werkputten staan dus niet op schaal in figuur 1.1. t/m 1.4. De bemaling vindt niet onder het gemiddelde laagste grondwaterstand plaats. De grond wordt tijdelijk lokaal opgeslagen. De werkputten op de westelijke oever liggen 100% binnen het vergravingsgebied.
- **Ad 2 en 3/ Verwijderen leiding:** de bestaande leidingdelen worden vanuit de werkput uit de grond getrokken. Er vindt geen open ontgraving plaats.
- **Ad 4/ Toegangswegen:** de transportwegen worden, indien noodzakelijk met rijplaten, aangelegd op al bestaande (deels) onverharde wegen op beide oevers. Deze wegen worden met grote regelmaat bereden door voertuigen van sportvissers, dagrecreanten en (water)beheerders. De enige uitzondering is een rijplatenbaan van af de westelijke oever-weg tot aan de werkputten. De totale lengte van deze rijplatenbaan is ca. 150 meter, de breedte 5 meter. Hiervan ligt ca. 70% binnen het vergravingsgebied.

Voor de (graaf)werkzaamheden wordt één kraan gebruikt. Er wordt door drie personen gewerkt die hun auto's kunnen parkeren op de al bestaande (on)verharde weg.

De grond wordt tijdelijk lokaal opgeslagen. Na de werkzaamheden wordt het terrein zoveel mogelijk in oude staat hersteld waarbij de oorspronkelijke grond hergebruikt wordt. Direct na de werkzaamheden starten, op de westoever, de vergravingen door DLG.

De totale bodemverstoring, uitgesloten het vergravingsgebied en de bestaande wegen, is dus ca. 225 m² (0,02 ha.) op de westoever en 10 m² (0,00 ha.) op de oostoever.

1.4 Kentallen

- De maatregel vindt plaats van 1 april tot 1 juni 2015 .
- De maatregelen zijn geen beschreven onderdeel van het autonome project uit de vastgestelde PKB Ruimte voor de Rivier, maar zijn wel randvoorwaardelijk voor de uitvoering daarvan.
- Direct op de uitvoering van fase I van het Gasunie project volgen de ontgravingen van het PKB Ruimte voor de Rivier project op de exacte locatie. In dat project is compensatie opgenomen.
- De totale bodemverstoring, uitgesloten het vergravingsgebied en de bestaande wegen, is ca. 225 m² (0,02 ha.) op de westoever en 10 m² (0,00 ha.) op de oostoever.
- Als om deze zone een marge van 75 meter wordt genomen (aan alle zijden) en het vergravingsgebied en de bestaande wegen en algemeen ongeschikt leefgebied wordt uitgesloten dan wordt het gebied op de westoever ca. 930 m² (0,93 ha.) op de westoever. Op de oostelijke oever is alleen agrarisch gebied aanwezig.

1.5 Verschillen ten opzichte van de natuurtoets

De meest recente versie van de natuurtoets die is uitgevoerd is revisie 00 van 22 oktober 2014; zie bijlage 2. Sinds het uitkomen van de natuurtoets zijn er enkele keuzes gemaakt die de impact van de maatregel verminderen. De belangrijkste is dat fase 2 (najaar 2015) uit deze toetsing gehaald is en later getoetst wordt. De effecten van fase 2 worden daardoor uit deze toetsing verwijderd. De consequenties zijn:

1. Er worden nergens bomen gekapt; dit bleek achteraf niet noodzakelijk,
2. Mitigatie voor vleermuizen niet noodzakelijk omdat er geen vliegroutes worden benaderd,
3. Er wordt rond de werkstrook niet gemitigeerd door kort te maaien, maar er wordt gewerkt met enkele vlaggen en personele verstoring. Hierdoor wordt de impact van de maatregel beperkt omdat op 1 juni, op 0,02 ha. na, het gehele gebied onaangetaast wordt opgeleverd.

2 Natura 2000 wetgeving en methode voortoets

2.1 Wetgeving

Deze planlocaties bevinden zich binnen Natura 2000 gebied Rijntakken. Andere Natura 2000 gebieden liggen niet in de nabije omgeving.

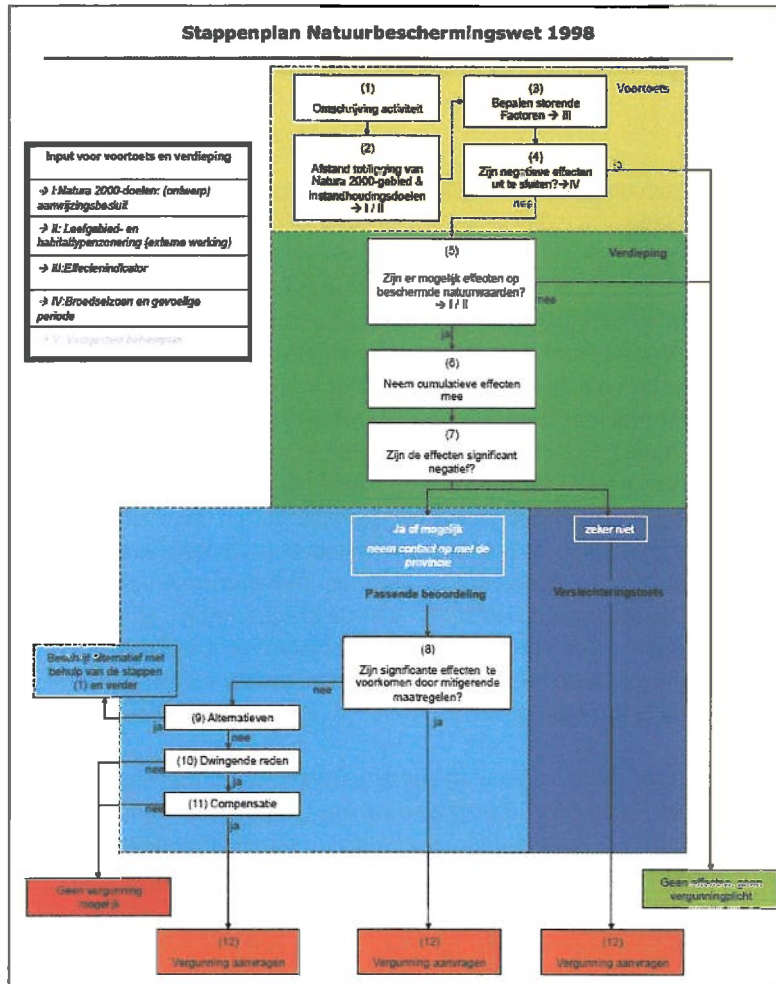
Natura2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. De bescherming van de Nederlandse Natura2000 gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 geldt voor activiteiten in en om Natura2000 gebieden een vergunningplicht voor activiteiten die de beschermde natuur kan verstoren. Ieder Natura2000 gebied is aangewezen om specifieke habitats en soorten te beschermen. Voor deze soorten en habitats zijn per gebied ook instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Bij de vergunningverlening wordt getoetst of er significante gevolgen zijn van de activiteiten voor de soorten en habitats waarvoor het beschermde gebied is aangewezen. Daarbij geldt dat ook ontwikkelingen die buiten Natura2000-gebied zelf plaatsvinden geen negatieve invloed op de instandhoudingsdoelen van een Natura2000-gebied mogen hebben (via externe werking). Natura2000-gebieden bestaan uit habitatrichtlijngebieden en vogelrichtlijngebieden. De laatstgenoemde richtlijn regelt de beschermingsgebieden voor vogels. De eerste voor alle andere diergroepen en planten. Met een Voortoets wordt nagegaan of er mogelijk negatieve effecten zijn van de geplande ingreep, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de Voortoets dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn, dan is verdere toetsing niet noodzakelijk.

Zijn er negatieve gevolgen te verwachten maar zijn deze gevolgen zeker niet significant dan dient vervolgens een verstorings- en verslechteringstoets te worden uitgevoerd en dient een vergunning aangevraagd te worden voor de werkzaamheden. Is er kans op significante negatieve effecten dan wordt een passende beoordeling uitgevoerd en dient eveneens een vergunning aangevraagd te worden (zie figuur 2.1.).

2.2 Methode voortoets

Als leidraad bij deze Voortoets is gebruik gemaakt van het 'stappenplan vergunningaanvraag' (provincie Overijssel 13 juli 2011), waarin duidelijk staat beschreven hoe een Voortoets verloopt. Bij deze Voortoets zijn de volgende stappen doorlopen:

1. Vaststellen voor welke habitattypen en -soorten het Natura 2000 gebied is aangewezen.
2. Beperken van deze habitattypen en -soorten tot de typen soorten die in het plangebied voorkomen.
3. Beoordeling effecten van de geplande maatregelen op de in het plangebied aanwezige habitattypen en -soorten.
4. Opstellen advies. Na de voorgaande stappen kan geadviseerd worden welke eventuele volgende stappen genomen moeten worden; bijvoorbeeld een Verslechteringstoets, een Passende beoordeling of dat vanwege het afwezig zijn van verwachte negatieve effecten: het beëindigen van het stappenplan.

Figuur 2.1. Stappenplan vergunningaanvraag (Bron: provincie Overijssel)

3 Resultaten

3.1 Instandhoudingsdoelen N2000 gebied 38 Rijntakken

Onderstaande informatie is afkomstig van de nota van toelichting bij het besluit, onder meer beschikbaar via de gebiedendatabase Natura 2000 (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase).

Voor de Rijntakken gelden de volgende kernopgaven:

Kernopgaven		
3.02	Waterplanten	Behoud beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden) H3260_B.
3.06	Krabbenscheer- begroeiingen	Behoud en uitbreiding van meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150, in de vorm van strangen, in het bijzonder herstel van krabbenscheerbegroeiingen, ook als broedbiotoop van zwarte stern A197.
3.07	Vochtige alluviale bossen	Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen en essen-iepenbossen) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337.
3.08	Rietmoeras	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (roerdomp A021, grote karekiet A298), aangevuld met noordse woelmuis *H1340.
3.09	Vochtige graslanden	Herstel glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B en blauwgraslanden H6410.
3.12	Plas-dras situaties	Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning A122, porseleinhoen A119 en steltlopers.
3.13	Droge graslanden	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) H6510_A.
3.14	Droge hardhoutoibossen	Ontwikkeling droge hardhoutoibossen H91F0: groter oppervlakte en kwaliteitsverbetering.

Tabel 3.1. Kernopgaven N2000 gebied 38 Rijntakken. (Bron: Provincie Overijssel)

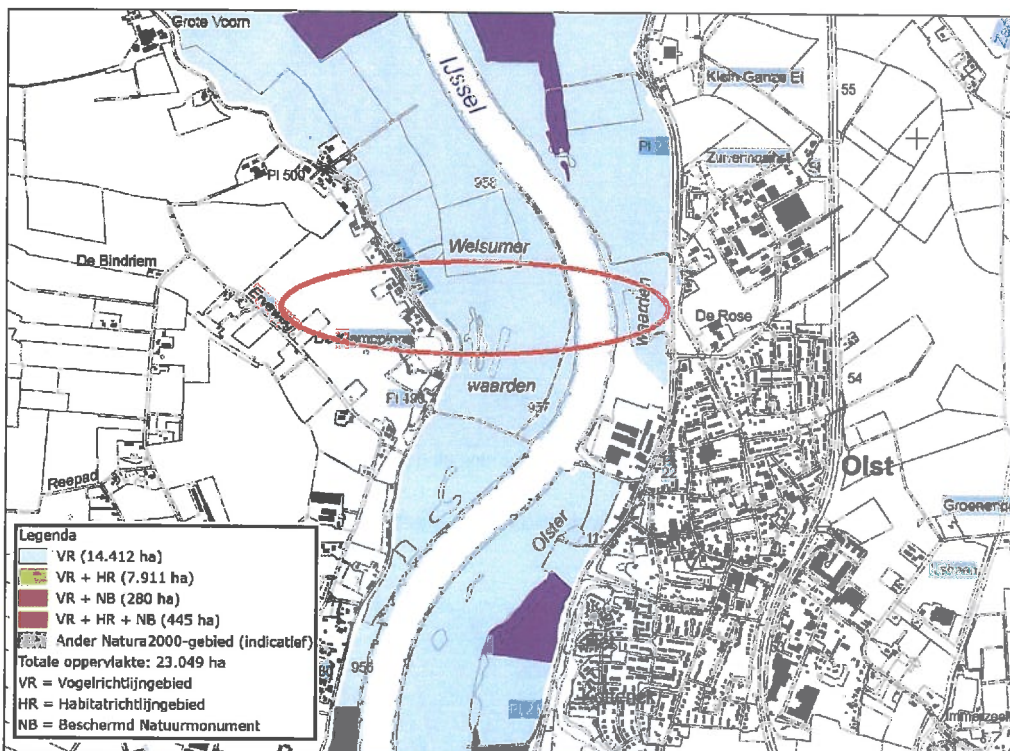
Vogelrichtlijn; broedvogels		
A021	Roerdomp	<i>Botaurus stellaris</i>
A022	Woudaap	<i>Ixobrychus minutus</i>
A037	Kleine zwaan	<i>Cygnus bewickii</i>
A038	Wilde zwaan	<i>Cygnus cygnus</i>
A045	Brandgans	<i>Branta leucopsis</i>
A068	Nonnetje	<i>Mergus albellus</i>
A119	Porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>
A122	Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>
A140	Goudplevier	<i>Pluvialis apricaria</i>
A151	Kemphaan	<i>Philomachus pugnax</i>
A197	Zwarte stern	<i>Chlidonias niger</i>
A229	IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>
A272	Blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>

Vogelrichtlijn; niet-broedvogels		
A004	Dodaars	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
A005	Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>
A017	Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>
A039	Toendrarietgans	<i>Anser fabalis</i> spp. <i>rossicus</i>
A041	Kolgans	<i>Anser albifrons</i>
A043	Grauwe gans	<i>Anser anser</i>
A048	Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>
A050	Smient	<i>Anas penelope</i>
A051	Krakeend	<i>Anas strepera</i>
A052	Wintertaling	<i>Anas crecca</i>
A053	Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>
A054	Pijlstaart	<i>Anas acuta</i>
A056	Slobeend	<i>Anas clypeata</i>
A059	Tafeleend	<i>Aythya ferina</i>
A061	Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>
A125	Meerkoet	<i>Fulica atra</i>
A130	Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>
A142	Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>
A153	Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>
A156	Grutto	<i>Limosa limosa</i>
A160	Wulp	<i>Numenius arquata</i>
A162	Tureluur	<i>Tringa totanus</i>
A249	Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>
A298	Grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>

Tabel 3.2. Instandhoudingsdoelen N2000 gebied 38 Rijntakken, VR-gebied Uiterwaarden IJssel. (Bron: Provincie Overijssel)

Het gebied

Het Natura 2000 gebied Rijntakken (landelijk gebiedsnummer 38) deelgebied Uiterwaarden IJssel, omvat Habitatrictlijn- en Vogelrichtlijndoelstellingen. Het gebied in de Welsumerwaard en de Olsterwaard is een Vogelrichtlijngebied (zie figuur 3.1.). Het gebied ligt geheel in de provincie Overijssel en behoort tot het grondgebied van de gemeente Olst-Wijhe.

Figuur 3.1. Kaart van het plangebied met de Natura2000 aangegeven. (Bron: N2k038_Rijntakken_kaartblad6)

Dit deel van de Rijntakken bestaat grotendeels uit overstromingsgebieden van de IJssel. Het is slechts een smalle stroom in een groot natuurgebied. Het gebied wordt, langs de oevers, begaan door recreanten (sportvissers en dagjesmensen) met auto's en wandelaars. De buitengrens van het gebied wordt in beginsel gevormd door IJssel, de Veerweg en de dijklichamen

Status, instandhoudingsdoelen, kernopgaven

Het gebied is aangewezen onder de Vogelrichtlijn. De instandhoudingsdoelstellingen zijn weergegeven in tabel 3.1. De doelen dienen nader uitgewerkt te worden in het Natura 2000 beheerplan dat wordt opgesteld voor het gebied. Voor het gebied zijn ook kernopgaven geformuleerd. Deze kernopgaven (tabel 3.2) geven de belangrijkste bijdragen van het gebied aan en geven ook nader richting aan uitwerking van de doelen.

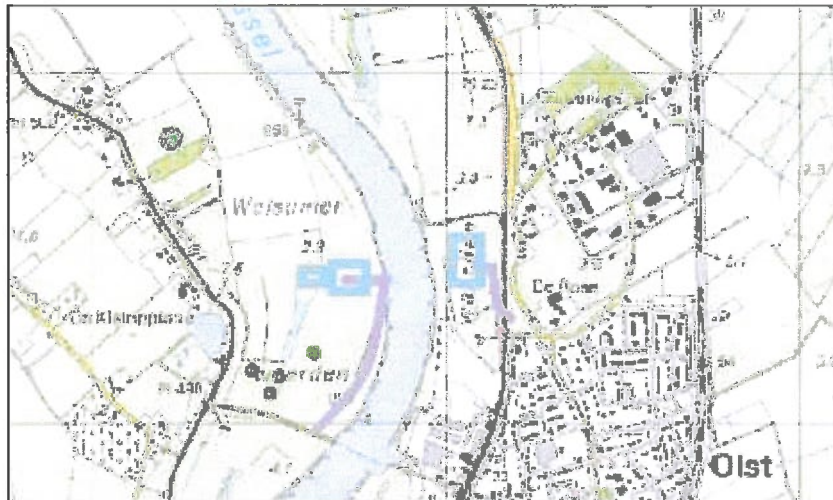
3.2 Aanwezigheid van (niet) broedvogels in de Welsumerwaard

3.2.1 Broedvogels

De broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn roerdomp, woudaap, kleine zwaan, wilde zwaan, brandgans, nonnetje, porseleinhoen, kwartelkoning, goudplevier, kemphaan, zwarte stern, ijsvogel. De NDFF bevat van de meeste van deze soorten geen gegevens in het plangebied, met uitzondering van de brandgans en de kwartelkoning. De brandgans is alleen als overwinteraar waargenomen en zal dus niet verstoord worden door deze werkzaamheden.

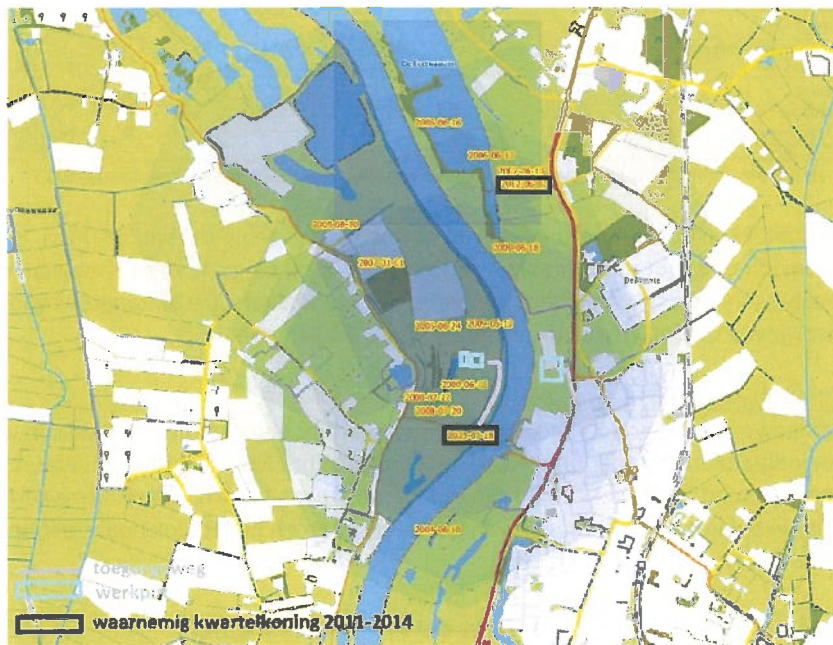
Kwartelkoning (A122)

In de Passende Beoordeling Uiterwaarden Olst (zie figuur 3.2.) staan van de kwartelkoning diverse vastgestelde broedgevallen, maar deze zijn in de NDFF niet bekend als broedgeval; wel als waarneming.

Figuur 3.2. Kaart met bekende broedgevallen kwartelkoning uit de Passende Beoordeling Uiterwaarden IJssel van 2011.

De kwartelkoning is in het plangebied sinds 2005 slechts één keer waargenomen bij de Veerweg nabij de pont (zie figuur 3.3.).

Figuur 3.3. Kaart met alle waarnemingen kwartelkoning uit de NDFF van 2005-2014, zwart omcirkeld is 2013-2014.

Alhoewel de kwartelkoning kan voorkomen en kan broeden in de omgeving van het plangebied is de kans dat het plangebied van groot belang is voor de voortplanting niet aannemelijk. Daarnaast wordt er alleen buiten de wegen getreden ten noorden van de waterpartij, waar nog nooit een waarnemingen van een kwartelkoning is gedaan. Het gebied is echter goed bedekt met waarnemingen; hetgeen aangeeft dat als het gebied enkele jaren geleden nog geschikt bevonden werd door de kwartelkoning dat dit de laatste jaren niet meer het geval is. Dit deel van de Welsumerwaard is in de huidige staat geen broedgebied voor een broedvogelsoort uit de aanwijzing. Het is de bedoeling dat na het "Ruimte voor de Rivier"-project (hetgeen compensatie bevat), de omgeving beter geschikt is voor de kwartelkoning.

3.2.2 *Niet broedvogels*

De niet-broedvogels zijn grofweg in een drietal categorieën te verdelen:

- grasetende watervogels: deze vogels 'grazen' op graslanden, met voorkeur voor productiegraslanden (grauwe gans, kolgans, smient);
- op grasland foeragerend naar insecten/wormen: deze vogels zoeken op graslanden en oeverranden naar insecten en wormen. De voorkeur gaat uit naar gebieden met een hoge dichtheid aan ongewervelden, dit zijn vaak cultuurgraslanden (veel wormen) maar ook natuurgraslanden die niet te ruig zijn (kievit, grutto, wulp);
- op water foeragerend naar waterplanten, macrofauna en vis: soorten die duiken of grondelen naar vis, macrofauna (schelpjes, kreeftachtigen etc.) en/of waterplanten.

In het plangebied ontbreken de geschikte habitats. Er zijn geen productiegrasland, cultuurgraslanden of waterpartijen. Het is opvallend dat te zuiden van de Veerweg wel grotere aantallen bekend zijn, maar dit gebied vrijwel geen waarnemingen bevat van doelsoorten. Dit heeft mogelijk te maken met de regulier verstoring door recreanten op en om de onverharde wegen waarop de vissers de visstekken benaderen. Het aantal waarnemingen in de NDFF is beperkt tot één of enkele individuen. Dit deel van de Welsumerwaard is in de huidige staat geen significant gebied voor water- en weidevogels uit de aanwijzing. Het is de bedoeling dat na het "Ruimte voor de Rivier"-project (hetgeen meer waterrijk leefgebied oplevert), de omgeving beter geschikt is voor de plas-dras en water minnende soorten.

3.3 Resultaten effectenindicator

Aangezien er slechts 2 habitattypen en geen broedvogelsoort voorkomt in het gebied en de ruime omgeving geeft de effectenindicator een beperkte lijst met effectmogelijkheden.

Door de maatregelen en de uitvoering daarvan (beperkte aan- of afvoer van grond, geen dempingen of omleggen van watergangen, werken bij daglicht) ontbreken ook effecten als:

- 2 Versnippering
- 3 Verzuring
- 4 Vermesting
- 5 Verzoeting
- 6 Verzilting
- 8 Verdroging
- 9 Vernatting
- 10 Verandering stroomsnelheid
- 11 Verandering overstromingsfrequentie
- 12 Verandering dynamiek substraat
- 13 Verstoring door geluid
- 14 Verstoring door licht
- 15 Verstoring door trilling
- 16 Optische verstoring
- 18 Verandering in populatiedynamiek
- 19 Bewuste verandering soortensamenstelling.

Resteren voor habitatype H6510 deze effecten:

- 1 Oppervlakteverlies
- 7 Verontreiniging
- 17 Verstoring door mechanische effecten

Er zijn voor habitatype H91E0 geen effecten in de effectenindicator.

3.3.1 **Oppervlakteverlies (1)**

Habitatype H6510 - glanshaver- en vossenstaarthooilanden

De effectenindicator geeft aan dat het aanwezige habitatype H6510 gevoelig is voor oppervlakteverlies. De strook H6510 wordt echter alleen (maximum 0,02 ha.) gepasseerd; er wordt niet gewerkt in deze strook langs de IJsseloever. Na de maatregel is de oppervlakten van het type H6510 hetzelfde als ervoor.

3.3.2 **Verontreiniging (7)**

Habitatype H6510 - glanshaver- en vossenstaarthooilanden

De effectenindicator geeft aan dat het aanwezige habitatype H6510 gevoelig is voor verontreiniging. De strook H6510 wordt echter alleen gepasseerd; er wordt niet gewerkt in deze strook langs de IJsseloever.

3.3.3 **Mechanische effecten (17).**

Habitatype H6510 - glanshaver- en vossenstaarthooilanden

De effectenindicator geeft aan dat het aanwezige habitatype H6510 gevoelig is voor mechanische effecten. Van 1 april tot 1 juni wordt 0,02 ha. met rijplaten afgedekt en bereiden door een lichte kraan. Na deze periode worden de rijplaten verwijderd. Hiermee wordt, zelfs op deze relatief kleine oppervlakte, de effecten geminimaliseerd.

3.4 Cumulatieve effecten

De geplande werkzaamheden hebben voornamelijk een tijdelijk beperkt effect op de omgeving. Na de werkzaamheden blijft een identiek areaal beschikbaar. Aangewezen typen en soorten ondervinden geen enkele significant effect van de maatregel. In verhouding met de uitvoering van de geplande aanleg van een eenzijdig aangetakte nevengeul in de Welsumerwaarden (deelgebied 4 van het NURG-programma) zullen de effecten verwaarloosbaar zijn.

3.5 Beoordeling effect op de EHS

De geplande werkzaamheden hebben voornamelijk een tijdelijk beperkt effect op de omgeving. Na de werkzaamheden blijft een identiek areaal beschikbaar voor de EHS. De huidige ondergrondse leiding wordt verwijderd en vervangen door een nieuwe ondergrondse leiding. Er is geen blijvend effect. Het werkgebied wordt direct na afronding compleet vergraven tijdens de uitvoering van de geplande aanleg van een eenzijdig aangetakte nevengeul in de Welsumerwaarden (deelgebied 4 van het NURG-programma). Er hoeft voor de maatregelen geen bestemmingplanwijziging plaats te vinden. De noodzaak om de werkzaamheden verder te toetsen aan de EHS lijkt niet aanwezig.

4 Discussie en conclusie

4.1 Mogelijke effecten op broedvogelsoorten

De enige, wat betreft habitat, mogelijk aanwezige broedvogel is de kwartelkoning. De soort is in de laatste zes jaar nooit waargenomen (bron NDFF). En de verstoring vindt, in het broedseizoen, slechts plaats in een beperkte strook (0,02 ha.). De kans dat hiermee een kwartelkoning verstoord wordt in de broed is zeer klein. Er worden ter voorkoming van broedgevallen mitigerende maatregelen getroffen. Er wordt ecologische begeleiding ingezet. Als er toch een broedende kwartelkoning wordt aangetroffen worden de werkzaamheden stilgezet totdat de jongen het nest verlaten hebben.

4.2 Mogelijke effecten op niet-broedvogelsoorten

Het directe plangebied in de Welsumerwaard is niet of nauwelijks in gebruik door de aangewezen weidevogels, de watervogels worden, in beduidend mindere mate dan aan de zuidzijde van de Veerweg, wel waargenomen, maar de oeverstrook van de IJssel wordt niet verstoord door de maatregel en bevindt zich buiten het plangebied.

4.3 Conclusies

Uit de Voortoets blijkt dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn voor broed- en niet-broedvogelsoorten van Natura 2000 gebied Rijntakken, als gevolg van de uitvoering van de verwijdering van de gasleiding. Het opstellen van een Verstorings- of Verslechteringstoets of Passende Beoordeling is dan ook niet nodig (zie afbeelding 2.1).

Cumulatieve effecten ten opzicht van de overige werkzaamheden in het gebied (de geplande aanleg van een eenzijdig aangetakte nevengeul in de Welsumerwaarden (deelgebied 4 van het NURG-programma) zijn niet te verwachten.

Er is ook geen verdere toetsing aan de EHS benodigd. Er gaat geen areaal verloren en er hoeft ten behoeve van het vervangen van de gasleiding geen bestemmingsplan gewijzigd te worden

5 Geraadpleegde bronnen

Boeken

- Berg, N. van den & A.B. Goutbeek (2001). Vissen in Overijssel. Een analyse van de visfauna in stromende en stilstaande wateren in Overijssel. Bureau Natuurbalans – Limes Divergens, Nijmegen.
- Douma, M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- FLORON 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse flora. Stichting FLORON, Nijmegen.

Ecologische rapportages

- Rooij, G. de, R. van de Laar, 2012. IJsseluiterwaarden Olst Passende Beoordeling. Royal Haskoning B.V.
- Bunschoek, M., 2012. Ecologisch onderzoek NURG – project fase 2,3,5 & 6 IJsseluiterwaarden Olst. Ecogroen Advies B.V., Zwolle.
- Natuurtoets Welsum (20141126-264244), november 2014, Antea Group

Beschermde gebieden en kaarten

- Beheerplan Natura2000 Rijntakken (concept), 2009. Provincie Gelderland
- Inrichtingsplan IJsseluiterwaarden Olst, 2012. Royal Haskoning B.V.
- Vergraving inrichtingsplan Planstudie IJsseluiterwaarden Olst, 2012. Royal Haskoning B.V.
- Google Earth
- www.bing.com
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
- www.overijssel.nl

Verspreiding en informatie

- Nationale Database Flora en Fauna (NDFF)
- www.vissenatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdierverseniging.nl
- www.vleermuis.net
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.dasenboom.nl
- www.rvo.nl